

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM DDM KOJETÍN

2019/2020

Mgr. Jana Hrušáková

Posláním DDM Kojetín je rozvíjet osobnost a dovednosti dětí, mládeže a dospělých, prostřednictvím široké nabídky volnočasových aktivit v bezpečném a příjemném prostředí, s podporou a motivací profesionálního týmu.

DDM Kojetín poskytuje účastníkům zájmové vzdělávání.

Základním principem naší činnosti je tedy dobrovolnost a osobní angažovanost účastníků, kteří navštěvují činnosti a aktivity DDM Kojetín především ve svém volném čase a z vlastního zájmu.

To je základním předpokladem pozitivního klimatu, které je cílem i podmínkou naší práce.

Cílovou skupinu nabídek naší činnosti jsou účastníci předškolního věku, žáci základních a středních škol, studenti, dospělí a široká veřejnost.

Proto je pozitivní klima, dobré mezigenerační vztahy a prevence rizikového chování důležitou součástí všech aktivit a činností, které v DDM Kojetín probíhají.

Důraz na pozitivní mezilidské vztahy, rozvoj osobnosti a podporu sociálních dovedností je v rovnováze s odborným zaměřením zájmového vzdělávání.

S projevy rizikového chování v zájmovém vzdělávání DDM Kojetín se setkáváme jen výjimečně.

Není proto nutné systematičtější mapování jejich výskytu.

Pedagogové řeší tyto projevy na základě svých pedagogických zkušeností, prostřednictvím komunikace s rodiči nezletilých klientů, ale také prostřednictvím pravidelných pedagogických porad a za pomoci svého dalšího vzdělávání.

V roce 2019 - 2020 zaměříme prevenci rizikového chování na tyto oblasti:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedíí
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- závislostní chování, užívání všech návykových látek
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

Další cíle:

- vytvoříme dostatečné zázemí k trávení volného času v prostorách DDM Kojetín
- budeme realizovat systematickou výuku a výchovu účastníků ke zdravému životnímu stylu
- budeme podporovat vlastní aktivity účastníků a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností
- budeme začleňovat méně průbojné účastníky do kolektivu a odstraňovat nevhodné chování mezi účastníky zájmového vzdělávání
- zapojíme všechny zaměstnance do systému prevence
- budeme aktivně spolupracovat s rodiči dětí (otevřenost vůči veřejnosti)
- budeme aktivně začleňovat účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami do činností "

Metody a formy, jakými budou dílčí cíle naplňovány:

- výukové programy pro žáky mateřských, základních a středních škol
- vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu
- vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- prevence kouření
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech
- osobnostní a sociální výchova
- týmová spolupráce
- zapojení dětí ze sociálně slabších rodin do letní činnosti v rámci programu Podpora Zaměstnanosti
- zapojení dětí do činnosti stávajících kolektivů i nově vzniklých kolektivů na letních táborech všech zaměření i typů
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování
- vytváření příjemného a bezpečného prostředí na jednotlivých pracovištích

- aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost

Zjišťování a zachycování stavu rizikového chování.

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů v DDM Kojetín jsou využívány metody zpětné vazby, rozhovory s klienty i s rodiči dětí, připomínky účastníků.

Zjišťování je průběžné.

Opatření při zjištění rizikového chování účastníků zájmového vzdělávání:

- popis situace
- dešifrování projevů a významu situace – co se děje, kdo je tím zasažen, jaké jsou projevy, jaké jsou příčiny a následky rizikového chování
- provedení opatření k odstranění rizikového chování
- písemný záznam o dané situaci a jejím řešení
- provedení preventivních opatření proti možnému opakování dané situace
- monitorování situace

Tyto úkony provádí vždy konkrétní pedagog, při jehož činnostech k dané situaci došlo, a to s vědomím svého nadřízeného zaměstnance dle organizační struktury DDM Kojetín a ředitelky DDM Kojetín.

Účinnost minimálního preventivního programu je vyhodnocována vždy na konci konkrétního školního roku formou informace na hodnotící poradě zaměstnanců DDM Kojetín.

„Prevence chrání naše zdraví před zásahy lékařů.“

Milan Kenda

INFORMACE PRO RODIČE

Jak poznám, že moje dítě alkohol nebo drogy bere

- Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době v nějakém významném ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se Vás?
- Je zlostný nebo depresivní?
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přátelí se s dětmi, které se Vám nelíbí?
- Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol/drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice? Nejasné vyjadřování a myšlení?
- Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky? Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, lahve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se Vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
- Zdá se být méně soustředěný?

Doporučení rodičům, jejichž dítě má problémy s návykovými látkami Co dělat:

- Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, **neváhejte zavolat lékaře**. Používání drog není trestné, a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.

- Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše na dlouhodobou výchovnou strategii. Jejím základem je **nepodporovat a neusnadňovat pokračující braní drog, naopak odměňovat každou změnu k lepšímu a povzbuzovat k ní**. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch, ještě neznamena, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.
- Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu. To je těžké, zvlášt když říká a hlavně dělá z hlediska rodičů nesmysly, a když hájí hodnoty pro rodiče nepřijatelné. **Vyslechnout dítě ale ještě neznamena přístupovat na jeho stanovisko.**
- Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit. **Bude-li dítě nějakou drogu obhajovat, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty.**
- Uvědomte si své možnosti. Dítě, které bere drogy nebo pije, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. **Může tisíckrát pohrdat názory rodičů, ale většinou si nedokáže opatřit základní prostředky k životu. V tom je Vaše šance a síla.** Určitou základní péči jste sice povinni nezletilému dítěti poskytnout, ale mělo by cítit, že Vaše péče je jiná, když se chová rozumně a když ne. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.
- Vytvořte zdravá rodinná pravidla. **Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání.** Mělo by mu být jasné, že je výhodnější, když se bude chovat přijatelně.
- **Jestliže dospívající není ochoten ke změně, měl by nést důsledky. To se samozřejmě netýká situací, kdy je ohrožen život, např. při předávkování.** (Teprve až vážné problémy, které drogy způsobí, jsou často důvodem k léčbě a změně)
- Předcházejte nudě. **Musíte počítat s tím, že může být nutné trávit v prvním období s dítětem mnohem více času.** Měli byste mít přehled, kde je, co dělá, zamyslet se nad jeho denním programem a životním stylem.
- **Pomozte mu se odpoutat od nevhodné společnosti.** To má pro překonání problému často podstatný význam. Jestliže Vám potomek tvrdí, že s lidmi, se kterými dříve bral drogy, chce jenom pobýt nebo si povídat, buď lže, nebo podceňuje nebezpečí. Někdy je možné uvažovat i o změně prostředí.
- **Posilujte sebevědomí dítěte.** Najděte a udržujte křehkou rovnováhu mezi kritickým postojem vůči chování dítěte ("nelíbí se nám, že bereš drogy") a respektem vůči jeho

osobnosti a lásce k němu ("vážíme si tě jako člověka a záleží nám na tobě"). Je to těžké, je to však nutné. Stejně nutné je i oceňovat třeba drobné pokroky a změny k lepšímu. Je také třeba vidět silné stránky dítěte, jeho možnosti a dobré záliby, které má možná z předchozí doby a na které se dá navázat.

- **Spolupracujte s dalšími dospělými.** Velmi důležitá je spolupráce v rodině. Rodiče by se měli ve výchově problémového dítěte dokázat domluvit. Jenom tak totiž nebude dítě uzavírat spojenectví s tím rodičem, který mu právě víc povolí. Důležitá je i spolupráce v rámci širší rodiny (babička), spolupráce s léčebnými zařízeními, školou, případně dalšími institucemi. Často až vážně míněná hrozba ústavní výchovy, nebo hrozba ohlášení krádeže v domácnosti na policii mohou přimět dospívajícího přijmout léčbu.
- Osvědčuje se také, když rodiče dětí s těmito problémy spolu hovoří v rámci skupinové terapie nebo svépomocné organizace. Dokážou se navzájem pochopit a předávají si užitečné zkušenosti.
- **Buďte pro dítě pozitivním modelem. K tomu je nutné, abyste myslel i na své zdraví a svoji tělesnou a duševní kondici a abyste měl své kvalitní zájmy.**
- Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže dítě odmítá. V případě manželských nebo partnerských problémů se můžete např. obrátit na poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Pamatujte, že zvládnutím problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.
- Přístup k dítěti, které má problémy s alkoholem nebo jinou drogou, shrnuje anglické slovo "tough love". V češtině to znamená "tvrdá láska". Myslí se tím dobrý vztah k dítěti, snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost.

Čemu se vyhnout:

- **Nepopírejte problém.** Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela se závislost na návykové látce.
- **Neskrývejte problém.** Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Aby se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl by si naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl by také hledat spojence.
- **Neobviňujte partnera.** Na to, abyste si vyřizovali s druhým rodičem dítěte staré účty a navzájem se obviňovali, není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost naštěstí často ano.

- **Nehledejte v dítěti zneužívajícím drogy spojence proti druhému rodiči.**
- Nezanedbávejte sourozence dítěte zneužívajícího alkohol nebo jiné drogy. **Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a Vaši péči a Váš zájem potřebují.**
- **Nezanedbávejte bezpečnost dalších lidí v domácnosti,** zejména malých dětí. Člověk pod vlivem alkoholu nebo drog jim může být velmi nebezpečný, i když by jim za normálních okolností neublížil. Je také třeba myslet na to, aby se drogami, které dospívající domů přinesl, neotrávil další sourozenec.
- **Nefinancujte zneužívání drog a neusnadňujte ho.** S tím souvisí i to, aby rodina zabezpečila cenné předměty a nenechala se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit samotné dítě, ale jeho "kamarádi", kterým dluží za drogy. Jestliže začalo dítě zneužívat pervitin nebo opiáty bývá otázkou času, kdy se začnou ztrácet peníz a cenné předměty. Nejde tu jen o majetek, ale také o okolnost, že ukradený majetek slouží špatné věci – totiž rozvoji závislosti. Argument, že by si dítě opatřilo prostředky jinak, např. prostitucí nebo krádežemi, neobstojí. Pokud bude závislost pokračovat, je pravděpodobné, že k tomu dojde stejně.
- **Nedejte se vydírat.** Vyhrůžování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Ano, všechna tato rizika u závislých na drogách existují. Tím, že rodiče pod jejich tlakem ustupují, ovšem riziko nesnižují, ale zvyšují.
- **Nevyhrožujte něčím,** co nemůžete nebo nechcete splnit.
- **Vyhňte se fyzickému násilí.** Fyzické násilí většinou nevede k cíli. Často jen živí v dítěti pocit ukřivděnosti, vede k sabotování snah rodičů a k útekům.
- **Nejednejte chaoticky a impulzivně.**
- **Nevěřte tvrzení,** že má dospívající drogy pod kontrolou, případně, že snižuje dávky a že drogu brzy vysadí. Buďte připraveni na to, že dříve či později pravděpodobně přijde krize. Využijte ji a trvejte na změně životního stylu, případně na nějaké skutečně účinné formě léčby, jestliže není dospívající schopen zvládnout problém sám.
- **Donekonečna neustupujte.** Požadavek, aby lidé, kteří berou drogy, do vašeho bytu nechodili, je rozumný.

- **Nedělejte** zbytečně "dusno". Parta a nevhodní přátelé by se tím stávali pro dítě ještě přitažlivější.
- **Nezabouhňte** dveře navždy. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- **Neztrácejte naději**. Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání. I hrozivý problém se mnohdy podaří úspěšně zvládnout.